

GALUSTIAN O. A., ZAKHARENKO L. N., YURCHENKO-SHEKHOVTSOVA T. I.
FACTORS OF MOTIVATION AND SATISFACTION FOR PROFESSIONAL
ACTIVITY BY POLICE

The results of empirical research of influence factors, which can cause satisfaction and dissatisfaction of the police officers of the National police of Ukraine with the professional activity according to the theory of F. Herzberg, are given.

Keywords: police, motivation, hygiene factors, motivational factors.

УДК 159.9

І. В. КЛИМЕНКО,

кандидат психологічних наук,

*Начальник Департаменту кадрового забезпечення Національної поліції
України*

АНТИКОРУПЦІЙНА КУЛЬТУРА ОСОБИСТОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО ЯК
ЗАВДАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО ВИХОВАННЯ

Формування антикорупційної культури особистості як завдання професійного виховання є найважливішою частиною підготовки сучасного поліцейського, оскільки актуалізує у курсантів потребу врахування не лише особистісних, але і громадських, державних інтересів і забезпечує високий загальнокультурний рівень розвитку особистості.

Ключові слова: антикорупційна культура, антикорупційна освіта, курсанти, освіта, поліцейські, професійне навчання і виховання.

Однією з найбільш гострих проблем нашого суспільства є завдання протидії корупції, яку неможливо вирішити без участі громадянського суспільства. Оскільки саме молоді належить брати участь в політичній, соціально-економічній, громадській і інших сферах діяльності, то неприйняття молодими людьми корупції як явища повинно поєднуватися з цінностями правової держави, в чому полягає і одне із завдань сучасної освіти. З урахуванням того, що освітні проблеми безпосередньо пов'язані з проблемами громадського розвитку, те протистояння корупції - це справа усього суспільства і усіх його інституцій, включаючи освіту. Сьогодні рівень освіти і правова культура громадян не лише визначають престиж країни, але стають питанням національної безпеки. Забезпечення прав людини та громадянина у українському суспільстві значною мірою залежить від рівня професійної правової культури правоохоронців. У загальному вигляді під культурою особистості, що забезпечує охорону громадського порядку, слід розуміти поважливе, усвідомлене ставлення до права, що обумовлено специфікою правоохоронної діяльності із захисту прав особистості та суспільства та правову підготовленість до професійної діяльності.

Проблема корупції як небезпечного суспільного явища стала предметом наукового аналізу в працях М. Горного, О. Костенка, М. Мельника, А. Михненка, Є. Невмержицького, О. Панфілової, Г. Сатарова та ін. Спектр досліджуваних ними питань охоплює законодавство про корупцію, прояви корупційних дій у системі державної влади та способи її обмеження, вплив корупції на суспільний розвиток, роль громадянського суспільства в запобіганні та протидії корупції тощо. Водночас проблематика формування антикорупційної культури залишається малодослідженою [4, с. 6]. Теоретичні основи

формування правової культури і правового виховання молоді розкриті в дослідженнях С. С. Алексєєва, Р. С. Байніязова, Г. О. Голубевої, Д. А. Керимова, В. Н. Кудрявцева, В. П. Сальникова та ін. У ряді робіт зроблені спроби розкрити суть і характеристики антикорупційної культури, а також напрями її формування у школярів (К. Ф. Аміров, Д. К. Амірова, А. Н. Арінін, М. Б. Горний, Е. М. Ібрагімова, С. Л. Таланов), О. М. Бандурки, С. П. Безносова, В. Н. Васільєва, М. І. Єнікєєва, І. Кертеса, В. С. Медведева, Г. С. Никифорова, С. С. Сливки, К. Сотоніна, А. Г. Шестакова та інших. Але досвід показує, що більшість законів та заходів, спрямованих на боротьбу з корупційною злочинністю, на практиці не дає позитивних результатів. Причини такого стану справ, часто пов'язані з культурою, менталітетом, традиціями суспільства. Так з точки зору натуралістичного підходу академіка НАПрН України О. М. Костенка, який розвиває думку, що критерієм справедливості будь-якого правового акту є відповідність його законам соціальної природи, і зокрема, законам «природного права». А міра узгодження волі та свідомості людини із законами «природного права» є не що інше, як правова культура людини [3]. Тому важливим завданням на шляху протидії корупційній злочинності виступає формування антикорупційної культури суспільства, зокрема майбутніх правоохоронців.

Феномен культури відноситься до центральних, фундаментальних понять філософії, оскільки, будучи неповторним по своїй складності соціальним явищем, пов'язано з найбільш важливими соціальними процесами. Ще в 1871 р. Е. Б. Тейлор запропонував класичне визначення культури, як деякого комплексу, що включає знання, вірування, мистецтво, мораль, закони, звичаї та інші здібності і навички, які засвоєні людиною як членом суспільства [4]. Культуру в широкому сенсі слова можна назвати реалізованою в нащадках духовною і матеріальною потенцією предків. Правова культура як складова частина загальної культури суспільства синкретизує в собі і традиції, і мораль, і поведінкові моменти, і знання правових вимог. Завдяки цьому вона була і залишається одним з основних моментів, необхідних для протидії злочинності [1, с. 91].

Освіта курсанта, студента складається в ході взаємодії його з культурою співтовариства, де головна роль належить освітньому інституту : школам і вищим навчальним закладам, оскільки саме вони здатні вивести молодь, за вузькі рамки культури тієї ніші, в якій вони перебувають. Це пов'язано і з формуванням правової культури і правового виховання молоді, теоретичні основи яких були розкриті в другій половині ХХ століття в дослідженнях С. С. Алексєєва, Г. О. Голубевої, Д. А. Керимова, С. Н. Кожевникова, В. М. Кудрявцева, В. П. Сальникова та ін. [5, с. 26]. Тому антикорупційна освіта і виховання являється сьогодні одним з найважливіших чинників протидії корупції в Україні, а питання формування антикорупційної культури набуває особливої значущості, що і викликає ретельне її дослідження. Антикорупційна культура майбутніх правоохоронців вищого навчального закладу має у своїй основі правову культуру, тобто сукупність правових знань у вигляді норм, переконань і установок, що регламентують правила взаємодії особистості і суспільства і формованих у рамках культурного і правового виховання [5].

Антикорупційна культура припускає і наявність компетенцій, необхідних для право обумовленої поведінки: уміння розпізнавати корупцію як соціальне явище; уміння критично і об'єктивно оцінювати матеріали, пов'язані з корупційними проявами; здатність чітко уявляти собі, що таке боротьба з корупцією і використовувати усі можливості для

зниження корупційності в тих або інших сферах життя і діяльності; це стійка мотивація до антикорупційної поведінки, що повинна відповідати морально-правовим нормам суспільства [2].

Антикорупційна культура особистості забезпечує уміння тлумачити ті або інші положення закону і визначати сферу їх дії; уміти застосовувати у своїй життєдіяльності правові знання проти корупції; знаходити вихід їх заплутаних правових ситуацій, а значить, використовувати закон для захисту своїх прав і інтересів [5].

У зв'язку з цим, можна виділити наступні функції антикорупційної культури:

- пізнавальна функція: вона характеризується осмисленням індивідом корупційних явищ в правовій практиці;
- функція моделювання: на основі осмислення вона служить засобом формування відповідної моделі антикорупційної поведінки;
- регулююча функція: вона дає можливість зіставляти свою антикорупційну поведінку з правовими вимогами.

Антикорупційна культура індивіда відбиває його цивільну активність і сприяє реалізації його прав, безпеки і правового захисту, а умовою формування антикорупційної культури є пошана індивіда до прав інших; визнання необхідності права; свідоме дотримання правових норм. Таким чином, формування антикорупційної культури курсантів та студентів вищих навчальних закладів повинно стати цілеспрямованим процесом навчання і виховання на користь як суспільства, так і особи, що припускає рішення наступних завдань:

- ознайомлення з особливостями корупції і її проявами в різних сферах життєдіяльності, а також її причинами і наслідками;
- розвиток основ правової писемності і навичок адекватного аналізу і особистісної оцінки цього соціального явища;
- формування знань, сприяючих в корупціогенних ситуаціях забезпечувати поведінку відповідно до правових і морально-етичних норм;
- стимулювання мотивації до антикорупційної поведінки [2].

Для вирішення поставлених завдань необхідно виділити і певні напрями формування антикорупційної культури курсантів та студентів вищих навчальних закладів системи МВС:

- впровадження у свідомість студентів, що корупція має багатозначний характер, пов'язаний не лише з протизаконним діянням у сфері економічних і політичних стосунків, але і представляє специфічний елемент культури і свідомості суспільства;
- формування виразного і несуперечливого відношення до корупції, активного відношення до цього явища (борюся з будь-якими проявами);
- подолання правового нігілізму [6, с. 36-37].

До основних засобів цього освітнього процесу відносяться правове навчання, юридична практика і самовиховання. Освітні програми антикорупційної спрямованості повинні носили системний характер і бути націлені на формування у курсантів антикорупційного світогляду, підвищення рівня їх правосвідомості і правової культури [5, с. 9].

Завдання формування антикорупційної культури майбутніх правоохоронців вищих навчальних закладів пов'язане з якісним оновленням і методів, засобів і форм організації навчання. Так, при вирішенні завдань формування антикорупційної культури гарний

результат досягається в ході ділових, імітаційних ігор, коли вони є реальним майданчиком для набуття пізнавального досвіду і вироблення моделей антикорупційної поведінки.

В ході практичних занять і тренінгів курсанти отримують наступні уміння: - правильно тлумачити закони і інші нормативні правові акти; - правильно кваліфікувати факти і обставини юридичного характеру; - знаходити точне дотримання законодавства в подіях правового характеру; - проводити правову експертизу протизаконних дій і давати кваліфіковану юридичну оцінку; - знаходити несуперечливе правове рішення в юридичному випадку в точній відповідності із законом; - встановлювати факти правопорушень корупційної спрямованості та інше.

В цілому протидія корупції є сьогодні найважливішою етичною проблемою, оскільки вона спрямована на затвердження цінностей чесної праці, культивування чесності в суспільстві, що є індикатором здорової держави. Тому антикорупційна культура має велике значення для суспільства; вона відбиває своєрідність правопорядку і правової системи країни; вона допомагає накопичувати юридичні знання і досвід, що дозволяє творчо синтезувати вітчизняні і іноземні правові джерела; вона гармонійно розвиває людину і сприяє формуванню у нього правових цінностей [6, с. 42]. Розробка комплексу заходів по підвищенню рівня антикорупційної культури майбутніх правоохоронців, а також зміцненню їх морально-етичних принципів; виховання неприйняття корупції як явища мають бути поставлені в розряд найважливіших напрямів діяльності вищої школи.

СПИСОК БІБЛІОГРАФІЧНИХ ПОСИЛАНЬ

1. Бусол О. Ю. Антикорупційна культура суспільства та індивідууму в мінімізації проявів корупційної злочинності / О. Ю. Бусол // *Jurnalul juridic national: teorie și practică*. – Кишинев, Молдова. – 2015. – № 3. – Том 1. – С. 91–95.
2. Замалетдинов Р. Р. Формирование антикоррупционной культуры у школьников: Учеб. Пособие для учащихся 10-11 кл. общеобразоват. Учреждений. / Р. Р. Замалетдинов, Е. М. Ибрагимова, Д. К. Амирова – Казань: Магариф – Вакыт, 2010. – 159 с.
3. Костенко О. М. Що є право? Про основи «натуралістичної» юриспруденції у світлі соціального натуралізму / О. М. Костенко // *Соціальна мережа науковців. [Електронний ресурс]*. – Режим доступу : <http://www.science-community.org/node/1390> (дата звернення 2.04.2017).
4. Кравченко С. Напрями формування антикорупційної культури українського суспільства / С. Кравченко, І. Пантелейчук // *Вісник НАДУ*. – 2012. - №2. – С. 5-13.
5. Пустовалова И. Н. Формирование правосознания — основное условие деинституализации коррупционных отношений // *Научно-образовательный и прикладной электронный журнал «Гуманитарные и социальные науки»*. – № 1. – 2011. - Режим доступа: [http:// www.advokat-natarius.ru/s27](http://www.advokat-natarius.ru/s27) (дата обращения: 2.04.2017).
6. Хамдеев А. Р. Педагогическое обеспечение формирования антикоррупционной культуры студентов вуза : диссертация... кандидата педагогических наук : 13.00.01/ Айдар Рузалинович Хамдеев. - Казань, 2015 – 251 с.

Надійшла до редколегії 05.03.2017

КЛИМЕНКО И. В. АНТИКОРРУПЦИОННАЯ КУЛЬТУРА ЛИЧНОСТИ ПОЛИЦЕЙСКОГО КАК ЗАДАЧА ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ВОСПИТАНИЯ

Формирование антикоррупционной культуры личности как задача профессионального воспитания является важнейшей частью подготовки современного полицейского, поскольку актуализирует у курсантов потребность учесть не только личностных, но и общественных, государственных интересов и обеспечивает высокий общекультурный уровень развития личности.

Ключевые слова: антикоррупционная культура, антикоррупционное образование, курсанты, образование, полицейские, профессиональное обучение и воспитание.

KLYMENKO I. V. ANTI-CORRUPTION CULTURE OF THE INDIVIDUAL POLICE OFFICER AS THE TASK OF PROFESSIONAL EDUCATION

The formation of anti-corruption education as the task of professional education is the most important part of the training of the modern police, since it actualizes the students need the account not only personal, but also public and state interests and provides a high level of General cultural development of personality.

Key words: anti-corruption culture, anti-corruption education, students, education, police, professional training and education.

УДК 351.74

О. А. МОРГУНОВ,

кандидат юридических наук, доцент,

заведующий кафедрой специальной физической подготовки факультета №2

Харківського національного університету внутрішніх справ

ORCID: // orcid .org/0000-0003-2259-3620

О. М. ІВЛЄВ,

кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент

кафедри соціально-гуманітарних дисциплін

Донецького юридичного інституту МВС України

ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФАХІВЦЯМИ ВИКЛАДАННЯ ТАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ У ВІДПОВІДНОСТІ ДО ДЕРЖАВНОГО СТАНДАРТУ

У статті поставлено проблемні питання забезпечення фахівцями викладання тактичної підготовки у відповідності до державного стандарту. Встановлено та проаналізовано особливості державного стандарту професійно технічної освіти професії «поліцейський».

Ключові слова: забезпечення, тактична підготовка, державний стандарт.

Однією із особливостей державного стандарту професійно технічної освіти професії «поліцейський» є те, що тактична підготовка має на 90% практичну спрямованість (тобто реалізується через практичні заняття).

Типова програма з тактичної підготовки складена з урахуванням забезпечення тісного зв'язку між теорією та практикою у навчанні, необхідністю прискорення адаптації випускників до службової діяльності, оптимізації міжпредметних зв'язків, підвищення ефективності підготовки до професійної діяльності. Включає в себе розділи: самозахист,